

Budżety gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim w 2017 r.

19.10.2018 r.

 14,8%

Wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r

W 2017 r. w województwie wielkopolskim gospodarstwa domowe osiągnęły wyższe dochody niż rok wcześniej. Wzrost dotyczył także kwoty wydatków, ale mniejszy niż przed rokiem był ich udział w dochodach. Odnotowano spadek spożycia wielu podstawowych artykułów żywnościowych, m.in. pieczywa, mleka, cukru, ryb i owoców morza oraz warzyw. Zmienił się stopień wyposażenia gospodarstw domowych w niektóre urządzenia trwałego użytkowania. Gospodarstwa domowe lepiej niż w poprzednim roku oceniały swoją sytuację materialną. Zmniejszył się zasięg ubóstwa ekonomicznego.

W 2017 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych, co wiązało się ze wzrostem dochodu rozporządzalnego o 14,8% w porównaniu z poprzednim rokiem

W 2017 r. w województwie wielkopolskim badaniem budżetów objęto 3110 gospodarstw domowych, co stanowiło 8,5% ogólnej liczby gospodarstw zbadanych w kraju. Gospodarstwo domowe liczyło przeciętnie około trzech osób (2,87 wobec 2,92 przed rokiem i 2,66 w kraju).

Dochody gospodarstw domowych

Decydujący wpływ na poziom warunków życia członków gospodarstwa domowego ma dochód rozporządzalny, który jest sumą bieżących dochodów (pieniężnych i niepieniężnych) gospodarstwa domowego pomniejszoną o podatki od dochodów, spadków, darowizn oraz nieruchomości. Przeznaczany jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

W 2017 r. w województwie wielkopolskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1606,64 zł wobec 1598,13 zł średnio w kraju. Wśród pozostałych województw wielkopolskie lokowało się pod tym względem na 6. miejscu, tj. o cztery pozycje wyżej niż przed rokiem. W porównaniu z 2016 r. kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w województwie wielkopolskim zwiększyła się o 14,8% (o 206,65 zł), przy średnim wzroście w kraju o 8,4% (o 123,57 zł). W skali roku zwiększyły się podstawowe składowe dochodu rozporządzalnego, tj. dochody z pracy najemnej (o 13,2%) oraz ze świadczeń społecznych (o 8,6%), stanowiące odpowiednio 51,8% i 28,4% jego całkowitej kwoty (w kraju 52,1% i 31,2%).

Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w województwie wielkopolskim był o 0,5% wyższy od przeciętnego dochodu w kraju

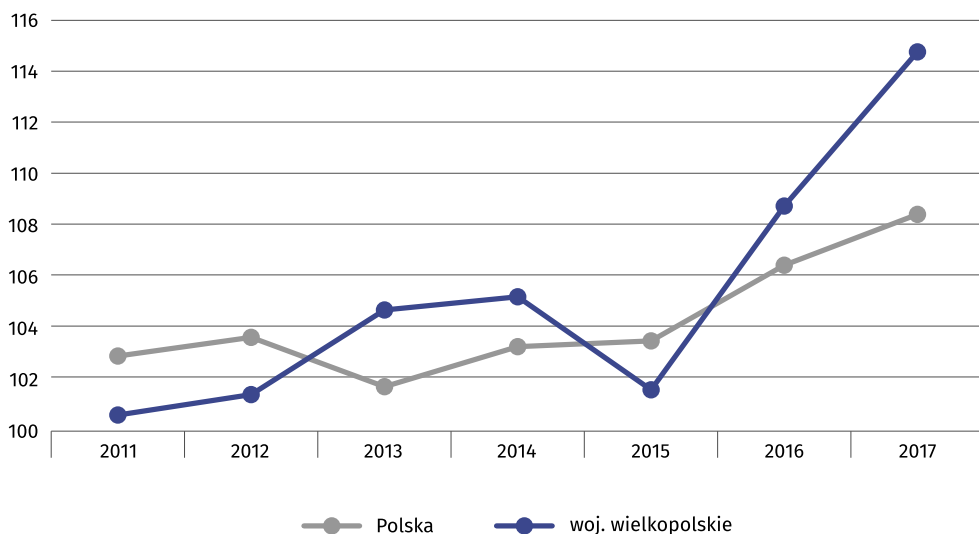
Tablica 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2016		2017	
	w złotych		w odsetkach	
Dochód rozporządzalny	1399,99	1606,64	100,0	
w tym dochód do dyspozycji	1369,93	1573,56	97,9	
w tym:				
z pracy najemnej	735,60	832,63	51,8	
z pracy na własny rachunek	130,28	132,17	8,2	
ze świadczeń społecznych	420,20	456,21	28,4	

Największy udział w dochodzie rozporządzalnym gospodarstwa domowego mają dochody z pracy najemnej oraz ze świadczeń społecznych

W porównaniu z 2016 r. udział w dochodzie rozporządzalnym dochodów ze świadczeń społecznych zmniejszył się o 1,6 p.proc. W przypadku dochodów z pracy na własny rachunek spadek udziału wyniósł 1,1 p.proc., a z pracy najemnej – 0,7 p.proc. Większy niż przed rokiem był natomiast udział dochodów z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie – o 3,7 p.proc.

Wykres 1. Dynamika przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych (rok poprzedni=100)

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; niektóre podatki, składki na ubezpieczenia społeczne płacone samodzielnie przez podatnika, odszkodowania za wyrządzone szkody) jest dochodem do dyspozycji. Dochód taki przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz na przyrost oszczędności.

W 2017 r. w województwie wielkopolskim dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1573,56 zł, tj. o 14,9% (o 203,63 zł) więcej niż przed rokiem, a jednocześnie był o 1,6% wyższy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1548,87 zł.

Wydatki gospodarstw domowych

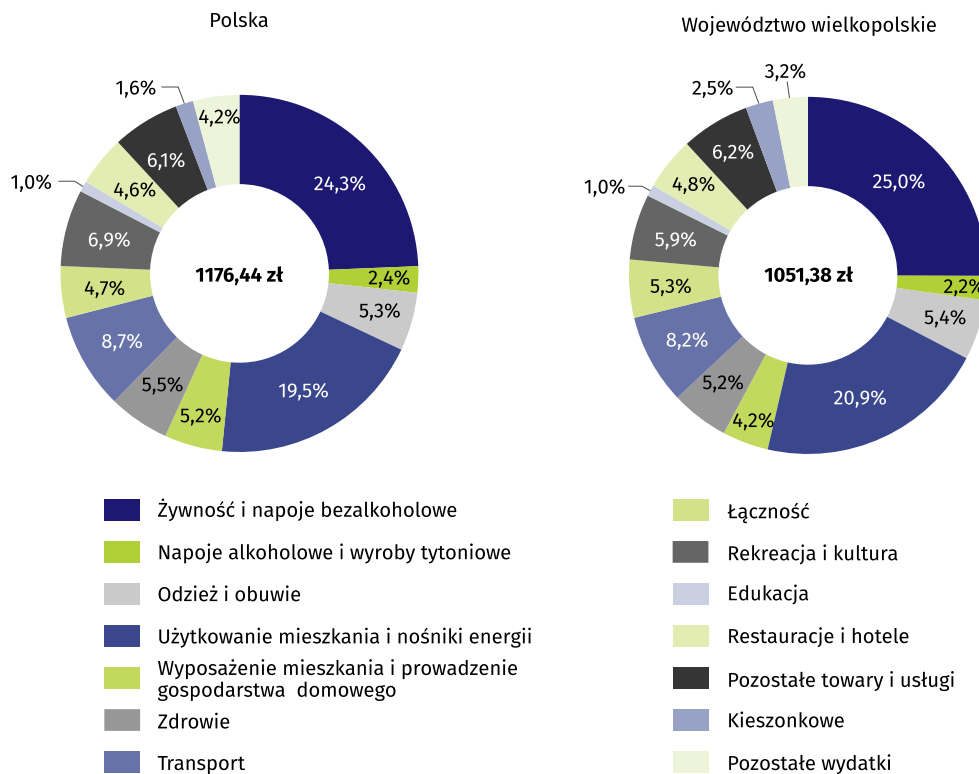
Wydatki gospodarstw domowych obejmują sumy wydatkowane na towary i usługi konsumpcyjne, przeznaczone na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa, oraz pozostałe wydatki, na które składają się m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym (w tym dary), koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty dla osób prywatnych, niektóre podatki (w tym od nieruchomości, spadków i darowizn, dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości) oraz straty pieniężne.

W 2017 r. przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w województwie wielkopolskim wyniosły 1051,38 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 5,4% (o 53,76 zł), przy wzroście w kraju o 4,0% (o 44,80 zł) do 1176,44 zł. Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego kształtowała się na poziomie 65,4% wobec 73,6% w kraju (przed rokiem 71,3% wobec 76,7%). Najwięcej wydatkowały gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim, gdzie kwota przeciętnych wydatków na osobę była o 369,32 zł większa niż w wielkopolskim. Pod względem wielkości przeciętnych wydatków w 2017 r. wielkopolskie znalazło się na 11. miejscu w kraju (o dwie pozycje wyżej niż przed rokiem).

W porównaniu z 2016 r. wzrosły wydatki gospodarstw domowych przeznaczone m.in. na restauracje i hotele (o 39,9%), edukację (o 22,2%), zdrowie (o 9,8%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 7,1%) oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 6,4%). Nieco mniejsze były natomiast przeciętne kwoty wydatkowane na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 1,1%), a także przeznaczane na transport (o 0,4%) i łączność (o 0,1%).

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym wyniósł 65,4% wobec 71,3% w 2016 r. i 73,6% przeciętnie w kraju

Wykres 2. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r.

Połowę całkowitej kwoty wydatków gospodarstw domowych stanowiły sumy wydatkowane na zakup żywności i napojów bezalkoholowych oraz na mieszkanie (jego użytkowanie i nośniki energii, a także wyposażenie i prowadzenie gospodarstwa domowego)

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim kształtowała się podobnie jak w kraju. Największą różnicę odnotowano w wydatkach na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii, których udział w województwie był o 1,4 p.proc. wyższy niż przeciętnie w kraju. Tak jak w poprzednich latach, w 2017 r. gospodarstwa domowe najczęściej środków przeznaczały na zakup żywności i napojów bezalkoholowych (25,0% ogółu wydatków na osobę wobec 24,6% w 2016 r. i 24,3% w kraju) oraz na użytkowanie mieszkania i nośniki energii (20,9% wobec 21,7% przed rokiem i 19,5% w kraju).

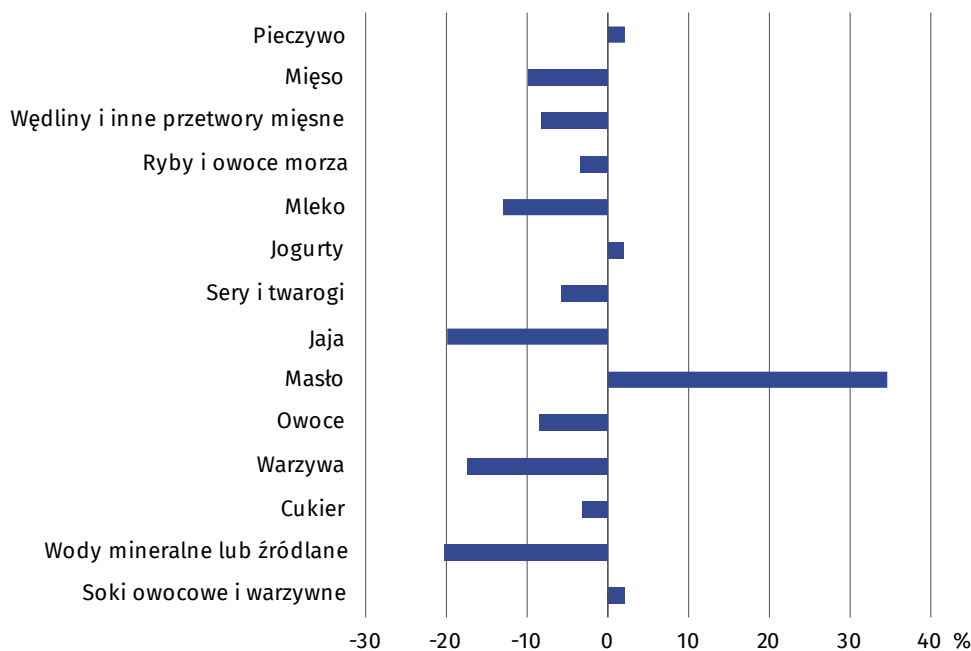
Spożycie artykułów żywnościowych

W 2017 r. utrzymała się tendencja spadkowa spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. W stosunku do poprzedniego roku zmniejszyło się spożycie na osobę m.in. pieczywa (o 7,1%), ryb i owoców morza (o 6,7%), warzyw (o 5,7%, w tym ziemniaków – o 14,6%), jogurtu (o 5,4%), cukru (o 5,3%) oraz mleka (o 3,3%). Wzrosło natomiast spożycie owoców (o 5,0%), soków owocowych i warzywnych (o 4,2%), serów i twarogów (o 3,8%), masła (o 2,9%), wód mineralnych i źródlanych (o 2,7%) oraz mięsa (o 1,3%, w tym wędlin i innych przetworów mięsnych – o 3,9%).

W skali kraju wielkopolskie było województwem o najniższym poziomie miesięcznego spożycia mięsa (4,76 kg na osobę wobec 6,88 kg w województwie podlaskim), w tym mięsa surowego (2,70 kg wobec 4,14 kg w podlaskim) oraz drobiu (1,41 kg wobec 1,95 kg w świętokrzyskim), a ponadto śmietany (0,27 l wobec 0,62 l w lubelskim), jaj (9,15 szt. wobec 13,84 szt. w lubelskim), warzyw (6,81 kg wobec 10,38 kg w świętokrzyskim), w tym buraków (0,10 kg wobec 0,38 kg w lubelskim), marchwi (0,37 kg wobec 0,72 kg w lubelskim) i ziemniaków (2,52 kg wobec 4,36 kg w świętokrzyskim). Jednocześnie w województwie wielkopolskim odnotowano największe w skali całego kraju spożycie na osobę tłuszczów zwierzęcych (0,40 kg wobec 0,24 kg w warmińsko-mazurskim), w tym masła (0,35 kg wobec 0,15 kg w podlaskim).

Spadło spożycie wielu podstawowych artykułów żywnościowych, m.in. pieczywa, mleka, cukru, ryb i owoców morza oraz warzyw, w tym ziemniaków. Zwiększyło się natomiast spożycie owoców, soków owocowych i warzywnych, mięsa, serów i twarogów oraz masła

Wykres 3. Odchylenia względne przeciętnego miesięcznego spożycia wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim od przeciętnego miesięcznego spożycia w kraju w 2017 r.

Wypośażenie w przedmioty trwałego użytkowania

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W 2017 r. zdecydowana większość gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim była wyposażona w chłodziarki, chłodziarko-zamrażarki lub zamrażarki, pralki automatyczne, odbiorniki telewizyjne i telefony komórkowe. Ponad trzy czwarte gospodarstw posiadało komputer osobisty z dostępem do Internetu, około 70% miało samochód osobowy, rower oraz sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku, a ponad 60% było wyposażonych w kuchenkę mikrofalową oraz urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej.

W skali roku najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w przedmioty trwałego użytkowania nowej generacji, m.in. smartfony, laptopy i tablety

Tablica 2. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Wyszczególnienie	2016	2017	
	Województwo wielkopolskie	Województwo wielkopolskie	Polska
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka	99,2	98,9	98,8
Pralka automatyczna	97,4	97,9	96,3
Zmywarka do naczyń	31,6	36,1	31,8
Kuchenka mikrofalowa	66,0	67,5	58,7
Samochód osobowy	70,2	73,3	65,0
Rower (bez dziecięcego)	70,9	68,2	60,7
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	72,5	71,4	69,0
Odbiornik telewizyjny	97,1	95,7	95,2
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	67,0	62,7	60,6
Odtwarzacz DVD	34,9	31,6	26,3
Aparat fotograficzny cyfrowy	46,1	41,8	40,1
Komputer osobisty	76,3	78,4	75,9
w tym laptop, tablet	64,7	68,1	65,4
Komputer z dostępem do Internetu	75,5	77,5	74,8
w tym z dostępem szerokopasmowym	55,8	55,3	53,8
Telefon stacjonarny	29,1	21,5	26,0
Telefon komórkowy	96,6	97,6	96,2
w tym smartfon	55,2	63,0	60,6

^a W % ogółu gospodarstw domowych; opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

W porównaniu z 2016 r. w województwie wielkopolskim najbardziej zmniejszył się udział gospodarstw domowych posiadających w telefon stacjonarny (o 7,6 p.proc.). Mniejszy był również odsetek gospodarstw wyposażonych w urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej, a także w cyfrowy aparat fotograficzny (w obu przypadkach o 4,3 p.proc.) oraz odtwarzacz DVD (o 3,3 p.proc.). Zwiększył się natomiast stopień wyposażenia gospodarstw domowych w smartfon (o 7,8 p.proc.), zmywarkę do naczyń (o 4,5 p.proc.), laptop lub tablet (o 3,4 p.proc.) oraz samochód osobowy (o 3,1 p.proc.).

W stosunku do średniej krajowej, w województwie wielkopolskim odnotowano większy odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w kuchenkę mikrofalową (o 8,8 p.proc.), samochód osobowy (o 8,3 p.proc.), rower (o 7,5 p.proc.), odtwarzacz DVD (o 5,3 p.proc.) oraz zmywarkę do naczyń (o 4,3 p.proc.).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

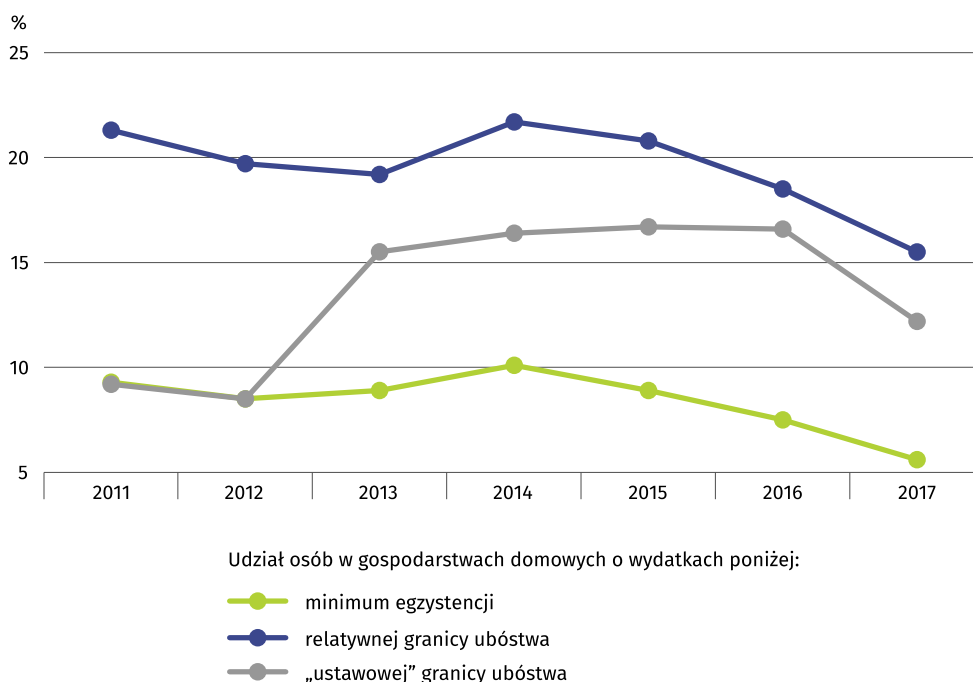
Wzrost dochodów i jednocześnie powiększanie się ich przewagi nad wydatkami, pozwalającej na gromadzenie oszczędności, wpłynęły na poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych, także w warstwie subiektywnej oceny tej sytuacji przez członków gospodarstw. W 2017 r. w województwie wielkopolskim swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą oceniło 14,7% gospodarstw domowych (wobec 12,3% w 2016 r.), a jako raczej dobrą – 22,8% (wobec 21,0%). W ciągu roku odsetek oceniających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie zwiększył się o 4,1 p.proc. (w kraju o 3,7 p.proc.). Mniejszy był natomiast udział gospodarstw określających swoją sytuację materialną jako przeciętną (spadek o 2,9 p.proc. do 52,9%; w kraju o 1,9 p.proc. do 51,6%), a także postrzegających ją jako raczej złą albo złą (o 1,3 p.proc. do 9,6%; w kraju o 1,8 p.proc. do 11,2%), przy czym złą ocenę w subiektywnym odczuciu uzyskał jednak nieco większy odsetek gospodarstw niż przed rokiem (2,6% wobec 2,3%).

W porównaniu z 2016 r. zwiększył się odsetek oceniających sytuację materialną swego gospodarstwa jako bardzo dobrą albo raczej dobrą

Zagrożenie ubóstwem w gospodarstwach domowych

Poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych znajduje odzwierciedlenie w zmniejszeniu się zasięgu ubóstwa ekonomicznego. W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2017 r. w województwie wielkopolskim zanotowano spadek wskaźników określających zasięg ubóstwa materialnego rozpatrywanego w trzech ujęciach (w odniesieniu do minimum egzystencji, do relatywnej granicy ubóstwa oraz granicy „ustawowej”).

Wykres 4. Wskaźniki zagrożenia ubóstwem (zasięg ubóstwa) w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim

W skali roku zmniejszył się zasięg wszystkich trzech analizowanych typów ubóstwa

Stopa ubóstwa skrajnego, określająca procentowy udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji, w 2017 r. wyniosła 5,6% wobec 7,5% przed rokiem i 4,3% w kraju oraz 1,8% w województwie śląskim, gdzie wartość tego wskaźnika była najniższa.

Ubóstwo relatywne, którego granicę ustalono na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych, w województwie wielkopolskim dotyczyło 15,5% osób w gospodarstwach domowych (18,5% przed rokiem), przy średniej ogólnopolskiej 13,4% i najniższym odsetku na poziomie 7,2% w województwie łódzkim.

Poniżej „ustawowej” granicy ubóstwa, tj. kwoty, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, w województwie wielkopolskim żyło 12,2% osób w gospodarstwach domowych (16,6% w 2016 r.) wobec 10,7% przeciętnie w kraju i 5,2% w województwie łódzkim.

Pomimo utrzymywania się tendencji spadkowej, wskaźniki zasięgu ubóstwa w województwie wielkopolskim wciąż przewyższają wartości ogólnopolskie i w rankingu województw lokują wielkopolskie w okolicach 10. miejsca.

Opracowanie merytoryczne:
Emilia Bogacka
Dział Opracowań Zbiorczych
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 355
e-mail: e.bogacka@stat.gov.pl

Rzeczoznawstwo:
Wojewódzkie Informatorium Statystyczne
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 320, 61 2798 323

Współpraca z Mediami:
Arleta Olbrot-Brzezińska
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 61 2798 345
e-mail: a.olbrot-brzezinska@stat.gov.pl

poznan.stat.gov.pl

@Poznan_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Budżety gospodarstw domowych w 2017 r.](#)

[Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2017 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych lokalnych – Ludność – gospodarstwa domowe](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy – Warunki Życia Ludności](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Budżet gospodarstwa domowego](#)

[Dochód do dyspozycji](#)

[Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego](#)

[Gospodarstwo domowe](#)

[Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym](#)

[Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych](#)

[Wydatki gospodarstwa domowego](#)

[Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne](#)

[Wyposażenie gospodarstw domowych](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa relatywnego \(stopa ubóstwa relatywnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa skrajnego \(stopa ubóstwa skrajnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa ustawowego \(stopa ubóstwa ustawowego\)](#)